

Dz.U. 1982 Nr 19 poz. 145

USTAWA
z dnia 6 lipca 1982 r.

o radcach prawnych

Rozdział 1
Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa zasady wykonywania zawodu radcy prawnego oraz zasady organizacji i działania samorządu radców prawnych.
2. Tytuł zawodowy „radca prawny” podlega ochronie prawnej.

Art. 2.

Pomoc prawna świadczona przez radcę prawnego ma na celu ochronę prawną interesów podmiotów, na których rzecz jest wykonywana.

Art. 3.

1. Zawód radcy prawnego może wykonywać osoba, która spełnia wymagania określone niniejszą ustawą.
2. Radca prawny wykonuje zawód ze starannością wynikającą z wiedzy prawniczej oraz zasad etyki radcy prawnego.
3. Radca prawny jest obowiązany zachować w tajemnicy wszystko, o czym dowiedział się w związku z udzieleniem pomocy prawnej.
4. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie może być ograniczony w czasie.
5. Radca prawny nie może być zwolniony z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej co do faktów, o których dowiedział się udzielając pomocy prawnej lub prowadząc sprawę.
6. Obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej nie dotyczy informacji udostępnianych na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1505 oraz z 2004 r. Nr 62, poz. 577) - w zakresie określonym tymi przepisami.

Opracowano na podstawie: tj. Dz.U. z 2002 r. Nr 123, poz. 1059, Nr 126, poz. 1069, Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152, z 2004 r. Nr 34, poz. 303, Nr 62, poz. 577, Nr 202, poz. 2067, z 2005 r. Nr 163, poz. 1361.

wykładnia TK: z dnia 25 marca 1992 r. (Dz.U. Nr 36, poz. 159) dot. art. 23 ust. 1, art. 26 i art. 28 ust. 1 pkt 2.

Art. 4.

1. Wykonywanie zawodu radcy prawnego polega na świadczeniu pomocy prawnej, z wyjątkiem występowania w charakterze obrońcy w postępowaniu karnym i w postępowaniu w sprawach o przestępstwa skarbowe.
2. (uchylony).

ust. 3 w art. 4 utracił moc - obw. Prez. TK (Dz.U. z 1999 r. Nr 75, poz. 853)

Art. 5.

1. Radcowie prawni zorganizowani są na zasadach samorządu zawodowego, zwanego dalej „samorządem”.
2. Jednostkami organizacyjnymi samorządu posiadającymi osobowość prawną są okręgowe izby radców prawnych i Krajowa Izba Radców Prawnych.
3. Nadzór nad działalnością samorządu wykonuje Minister Sprawiedliwości w zakresie i formach określonych niniejszą ustawą.

Rozdział 2**Wykonywanie zawodu radcy prawnego****Art. 6.**

1. Zawód radcy prawnego polega na świadczeniu pomocy prawnej, a w szczególności na udzielaniu porad prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed sądami i urzędami.
2. Przepis ust. 1 nie stanowi przeszkody do świadczenia przez osoby posiadające wyższe wykształcenie prawnicze pomocy prawnej, o której mowa w art. 7, z wyjątkiem zastępstwa procesowego, chyba że osoby te działają na podstawie art. 87 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego w charakterze pełnomocnika pozostającego w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, bądź też sprawującego zarząd majątkiem lub interesami strony.

Art. 7.

Pomocą prawną jest w szczególności udzielanie porad i konsultacji prawnych, opinii prawnych, zastępstwo prawne i procesowe.

Art. 8.

1. Radca prawny wykonuje zawód w ramach stosunku pracy, na podstawie umowy cywilnoprawnej, w kancelarii radcy prawnego oraz w spółce cywilnej, jawnej, partnerskiej lub komandytowej, przy czym współnikami w spółkach cywilnej, jawnej i partnerskiej oraz komplementariuszami w spółce komandytowej mogą być wyłącznie radcowie prawni lub radcowie prawni i adwokaci, a także prawnicy zagraniczni wykonujący stałą praktykę na podstawie ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 126, poz. 1069), a wyłącznym przedmiotem działalności takich spółek jest świadczenie pomocy prawnej.
2. Radca prawny może świadczyć pomoc prawną osobom fizycznym tylko w ramach wykonywania zawodu w kancelarii radcy prawnego lub w spółkach, o których mowa w ust. 1, bez jednoczesnego pozostawania w stosunku pracy.

3. Radca prawny jest zobowiązany zawiadomić radę właściwej okręgowej izby radców prawnych o podjęciu wykonywania zawodu i formach jego wykonywania, o adresie i nazwie kancelarii lub spółki, a także o każdej zmianie tych informacji.
4. Zakres pomocy prawnej, terminy i warunki jej wykonywania oraz wynagrodzenie określa umowa.
5. Ilekroć w ustawie jest mowa o „stosunku pracy”, „zatrudnieniu”, „wynagrodzeniu”, rozumie się przez to również odpowiednio „stosunek służbowy”, „pełnienie służby” i „uposażenie”.

Art. 9.

1. Radca prawny wykonujący zawód w ramach stosunku pracy zajmuje samodzielne stanowisko podległe bezpośrednio kierownikowi jednostki organizacyjnej.
2. Jeżeli jednostka organizacyjna zatrudnia dwóch lub więcej radców prawnych, jednemu z nich powierza koordynację pomocy prawnej w tej jednostce.
3. W organie państwowym lub samorządowym radca prawny wykonuje pomoc prawną w komórce lub w jednostce organizacyjnej, w biurze, w wydziale lub na wyodrębnionym stanowisku do spraw prawnych podległym bezpośrednio kierownikowi tego organu. W organie państwowym radca prawny może być zatrudniony także w innej wyodrębnionej komórce lub jednostce organizacyjnej i podlegać jej kierownikowi.
4. Radcy prawnemu nie można polecać wykonania czynności wykraczającej poza zakres pomocy prawnej.

Art. 10.

Jednostka organizacyjna zapewnia udział radcy prawnego w postępowaniu:

- 1) przed Sądem Najwyższym, Naczelnym Sądem Administracyjnym oraz przed naczelnym lub centralnym organem administracji państwowej,
- 2) przed sądem *wojewódzkim*, przed sądem apelacyjnym, przed wojewódzkim sądem administracyjnym oraz przed organem drugiej instancji w postępowaniu administracyjnym,
- 3) w którym bierze udział kontrahent zagraniczny.

Art. 11.

1. Radca prawny przy wykonywaniu czynności zawodowych korzysta z wolności słowa i pisma w granicach określonych przepisami prawa i rzeczą potrzebną.
2. Nadużycie wolności, o której mowa w ust. 1, stanowiące ściganą z oskarżenia prywatnego zniewagę lub zniesławienie strony lub jej pełnomocnika, świadka, biegłego albo tłumacza podlega wyłącznie odpowiedzialności dyscyplinarnej.

ad. pkt 2 w art. 10 (kursywa) obecnie: sądem okręgowym (Dz.U. Nr 160, poz. 1064)

Art. 12.

1. Radca prawny podczas i w związku z wykonywaniem czynności zawodowych korzysta z ochrony prawnej przysługującej sędziemu i prokuratorowi.

2. Minister Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, określi strój urzędowy radców prawnych biorących udział w rozprawach sądowych, uwzględniając uroczysty charakter stroju, odpowiedni do powagi sądu i utrwalonej tradycji.

Art. 13.

1. Radca prawny nie jest związany poleceniem co do treści opinii prawnej.

ust. 2 w art. 13 skreślony

Art. 14.

Radca prawny prowadzi samodzielnie sprawy przed organami orzekającymi, dbając o należyte wykorzystanie przewidzianych przez prawo środków dla ochrony uzasadnionych interesów jednostki organizacyjnej.

Art. 15.

Radca prawny obowiązany jest wyłączyć się od wykonania czynności zawodowych we własnej sprawie lub jeżeli przeciwnikiem jednostki organizacyjnej udzielającej mu pełnomocnictwa jest inna zatrudniająca go jednostka organizacyjna albo jeżeli sprawa dotyczy osoby, z którą pozostaje on w takim stosunku, że może to oddziaływać na wynik sprawy.

Art. 16.

1. Oceny pracy zawodowej radcy prawnego dokonuje kierownik jednostki organizacyjnej, po zasięgnięciu opinii radcy prawnego wskazanego przez radę okręgową izby radców prawnych.

ust. 2 w art. 16 skreślony

Art. 17.

Radca prawny wykonujący zawód w ramach stosunku pracy może być zatrudniony jednocześnie w więcej niż jednej jednostce organizacyjnej i w wymiarze przekraczającym jeden etat.

Art. 18.

1. Do czasu pracy radcy prawnego zalicza się także czas niezbędny do załatwienia spraw poza lokalem jednostki organizacyjnej, w szczególności w sądach i w innych organach, oraz czas przygotowania się do tych czynności.
2. Czas pracy radcy prawnego w lokalu jednostki organizacyjnej nie może być krótszy niż dwie piąte czasu pracy ustalonego w zawartej z radcą prawnym umowie.

ust. 3 w art. 18 skreślony

Art. 19.

1. Rozwiązanie stosunku pracy za wypowiedzeniem z radcą prawnym przez jednostkę organizacyjną z powodu nienależytego wykonywania obowiązków radcy prawnego wynikających z przepisów niniejszej ustawy może nastąpić po uprzednim zasięgnięciu opinii rady okręgowej izby radców prawnych. Opinia ta powinna być przesłana jednostce organizacyjnej w terminie 14 dni od dnia

ust. 2 w art. 19 skreślony

otrzymania od tej jednostki zawiadomienia o zamiarze rozwiązania stosunku pracy.

Art. 21.

art. 20 skreślony

Radca prawny może udzielić dalszego pełnomocnictwa (substytucji) innemu radcy prawnemu, adwokatowi, prawnikowi zagranicznemu wykonującemu stałą praktykę w zakresie wynikającym z ustawy o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej, a także aplikantowi radcowskiemu.

Art. 22.

1. Radca prawny może odmówić udzielenia pomocy prawnej tylko z ważnych powodów.
2. Radca prawny, wypowiadając pełnomocnictwo, umowę zlecenia lub umowę o pracę, obowiązany jest wykonać wszystkie niezbędne czynności, aby okoliczność ta nie miała negatywnego wpływu na dalszy tok prowadzonych przez niego spraw.

Art. 22¹.

Rada okręgowej izby radców prawnych jest uprawniona do kontroli i oceny wykonywania zawodu przez radcę prawnego i prawnika zagranicznego wpisanego na listę prawników zagranicznych, prowadzoną przez radę okręgowej izby radców prawnych. Kontrolę przeprowadzają i oceny dokonują wizytatorzy powołani przez radę spośród radców prawnych.

Art. 22².

Rada okręgowej izby radców prawnych na podstawie orzeczenia lekarskiego i po przeprowadzeniu szczegółowego postępowania wyjaśniającego może - na wniosek Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych lub dziekana rady okręgowej izby radców prawnych - podjąć uchwałę o trwałej niezdolności radcy prawnego do wykonywania zawodu. W razie wszczęcia takiego postępowania rada może zawiesić radcę prawnego w wykonywaniu czynności na czas trwania postępowania.

Art. 22³.

1. Koszty pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu ponosi Skarb Państwa.
2. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady ponoszenia kosztów, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem sposobu ustalania tych kosztów, wydatków stanowiących podstawę ich ustalania oraz maksymalnej wysokości opłat za udzieloną pomoc.

Art. 22⁴.

1. Radca prawny wykonujący zawód na podstawie stosunku pracy ma prawo do wynagrodzenia i innych świadczeń określonych w układzie zbiorowym pracy lub w przepisach o wynagradzaniu pracowników, obowiązujących w jednostce

organizacyjnej zatrudniającej radcę prawnego. Wynagrodzenie to nie może być niższe od wynagrodzenia przewidzianego dla stanowiska pracy głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska pracy. Jeżeli prawo do dodatków uzależnione jest od wymogu kierowania zespołem pracowników, wymogu tego nie stosuje się do radcy prawnego.

2. Radca prawny jest uprawniony do dodatkowego wynagrodzenia w wysokości nie niższej niż 65% kosztów zastępstwa sądowego zasądzonych na rzecz strony przez niego zastępowanej lub jej przyznanych w ugodzie, postępowaniu polubownym, arbitrażu zagranicznym lub w postępowaniu egzekucyjnym, jeżeli koszty te zostały ściągnięte od strony przeciwnej. W państwowych jednostkach sfery budżetowej wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia określa umowa cywilnoprawna.

Art. 22⁵.

1. Opłaty za czynności radców prawnych wykonujących zawód w kancelariach radców prawnych lub w spółkach, o których mowa w art. 8 ust. 1, oraz zatrudnionych na podstawie umowy cywilnoprawnej ustala umowa z klientem.
2. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Naczelnej Rady Adwokackiej, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość opłat za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości, stanowiących podstawę do zasądzenia przez sądy kosztów zastępstwa prawnego, mając na względzie, że ustalenie opłaty wyższej niż stawka minimalna, o której mowa w ust. 3, lecz nie przekraczającej sześciokrotności tej stawki, może być uzasadnione rodzajem i zawilocią sprawy oraz niezbędnym nakładem pracy radcy prawnego.
3. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Naczelnej Rady Adwokackiej, określi, w drodze rozporządzenia, stawki minimalne za czynności radców prawnych, o których mowa w ust. 1, mając na względzie rodzaj i zawilocią sprawy oraz wymagany nakład pracy radcy prawnego.

Art. 22⁶.

Składki na ubezpieczenie społeczne radcy prawnego opłacają jednostki organizacyjne zatrudniające radcę prawnego, spółki, o których mowa w art. 8 ust. 1, lub osobiście radcowie prawni wykonujący zawód w kancelarii radcy prawnego lub w spółkach określonych w art. 8 ust. 1.

Art. 22⁷.

1. Radca prawny podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 4 ust. 1 i art. 6 ust. 1.
2. Przepis ust. 1 nie narusza przepisów art. 120 Kodeksu pracy.
3. Obowiązek ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy radców prawnych niewykonyjących zawodu.
4. Rada okręgowej izby radców prawnych właściwa ze względu na miejsce zamieszkania radcy prawnego jest obowiązana do przeprowadzania kontroli spełnienia obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1.

Spełnienie tego obowiązku ustala się na podstawie okazanej przez radcę prawnego polisy lub innego dokumentu ubezpieczenia, potwierdzającego zawarcie umowy tego ubezpieczenia, wystawionego przez zakład ubezpieczeń.

5. Minister Sprawiedliwości nadzoruje wykonywanie przez rady okręgowe izb radców prawnych zadań określonych w ust. 4. Dziekani rad okręgowych izb radców prawnych obowiązani są do składania Ministrowi Sprawiedliwości raz w roku, w terminie do dnia 15 marca, sprawozdań z kontroli przeprowadzonych w poprzednim roku kalendarzowym.

Art. 22⁸.

Minister właściwy do spraw instytucji finansowych, w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Polskiej Izby Ubezpieczeń, określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, o którym mowa w art. 22⁷, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę wykonywanego zawodu oraz zakres realizowanych zadań.

Rozdział 3

Uprawnienia do wykonywania zawodu radcy prawnego

Art. 23.

Prawo wykonywania zawodu radcy prawnego powstaje z chwilą dokonania wpisu na listę radców prawnych i złożenia ślubowania.

Art. 24.

1. Na listę radców prawnych może być wpisany ten, kto:

- 1) ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce,
- 3) korzysta w pełni z praw publicznych,
- 4) ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 5) jest nieskazitelnego charakteru i swym dotychczasowym zachowaniem daje rękojmię prawidłowego wykonywania zawodu radcy prawnego,
- 6) odbył aplikację radcowską i złożył egzamin radcowski.

pkt 2 w ust. 1 w art. 24 skreślony

2. Wpisu na listę radców prawnych dokonuje rada okręgowej izby radców prawnych na wniosek zainteresowanego. Listę prowadzi rada okręgowej izby radców prawnych właściwa dla miejsca jego zamieszkania. Podstawą wpisu jest uchwała rady okręgowej izby radców prawnych.

ust. 3-5 w art. 24 skreślone

Art. 25.

1. Wymogu odbycia aplikacji radcowskiej i złożenia egzaminu radcowskiego nie stosuje się do:

- 1) profesorów i doktorów habilitowanych nauk prawnych,
- 3) osób, które co najmniej przez trzy lata zajmowały stanowisko sędziego, prokuratora albo wykonywały zawód notariusza lub adwokata, którzy sta-

pkt 2 w ust. 1 w art. 25 skreślony

nowiska te, tytuły i uprawnienia uzyskali na zasadach określonych w przepisach prawa.

2. Rada okręgowej izby radców prawnych, aplikantom radcowskim wpisanym na listę po odbyciu zakończonej egzaminem z pozytywnym wynikiem aplikacji sądowej, prokuratorskiej, notarialnej lub adwokackiej, może skrócić okres aplikacji radcowskiej do lat dwóch, jak również zwolnić od odbycia aplikacji.

Art. 26.

ust. 3 w art. 25 uchylony

Osoby, które wykonują zawód sędziego, prokuratora, notariusza, komornika, asesora sądowego, prokuratorskiego i notarialnego bądź odbywają aplikację sądową, prokuratorską lub notarialną, nie mogą jednocześnie zostać wpisane na listę radców prawnych ani wykonywać zawodu radcy prawnego.

Art. 27.

1. Rota ślubowania składanego przez radcę prawnego ma następujące brzmienie:
„Ślubuję uroczyście w wykonywaniu zawodu radcy prawnego przyczyniać się do ochrony i umacniania porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, obowiązki zawodowe wypełniać sumiennie i zgodnie z przepisami prawa, zachować tajemnicę zawodową, postępować godnie i uczciwie, kierując się zasadami etyki radcy prawnego i sprawiedliwości”.
2. Ślubowanie odbiera dziekan rady okręgowej izby radców prawnych prowadzącej listę radców prawnych, na którą wpisany został radca prawny.

Art. 28.

1. Zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego następuje w wypadku:
 - 1) wykonywania zawodu adwokata,
 - 2) podjęcia pracy w organach wymiaru sprawiedliwości, w organach ścigania lub kancelarii notarialnej.
2. Zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego następuje także z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego o zastosowaniu tej kary.
3. Zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego nie stosuje się wobec zatrudnionych na stanowiskach radców prawnych w organach, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

Art. 29.

Skreślenie z listy radców prawnych następuje w wypadku:

- 1) wniosku radcy prawnego,
- 3) choćby częściowego ograniczenia zdolności do czynności prawnych,
- 4) utraty z mocy wyroku sądowego praw publicznych,
- 4a) nieuiszczania składek członkowskich za okres dłuższy niż jeden rok,
- 5) śmierci radcy prawnego,

pkt 2 w art. 29 skreślony

- 6) orzeczenia dyscyplinarnego lub wyroku sądowego o pozbawieniu prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.

Art. 30.

1. W wypadku gdy przeciwko radcy prawnemu toczy się postępowanie dyscyplinarne albo sądowe o przestępstwo zagrożone dodatkową karą pozbawienia praw publicznych lub prawa do wykonywania zawodu, do czasu zakończenia takiego postępowania można odmówić skreślenia z listy radców prawnych pomimo wniosku radcy prawnego, o którym mowa w art. 29 pkt 1.
2. W wypadku skreślenia z listy w wyniku zarzutów dotyczących wykonywania pracy zawodowej ponowny wpis na listę radców prawnych może być uzależniony od złożenia egzaminu uzupełniającego.

Art. 31.

1. Uchwała rady okręgowej izby radców prawnych w sprawie wpisu na listę radców prawnych powinna być podjęta w ciągu trzech miesięcy od dnia złożenia wniosku.
2. Od uchwały, o której mowa w ust. 1, służy odwołanie do Krajowej Rady Radców Prawnych w terminie 30 dni od daty doręczenia uchwały.
3. Od ostatecznej decyzji odmawiającej wpisu na listę radców prawnych oraz w wypadku niepodjęcia uchwały przez radę okręgowej izby radców prawnych w ciągu trzech miesięcy od złożenia wniosku o wpis lub niepodjęcia uchwały przez Krajową Radę Radców Prawnych w ciągu trzech miesięcy od doręczenia odwołania zainteresowanemu służy skarga do sądu administracyjnego.

ad. pkt 3 w art. 32 (kursywa) obecnie: sądem okręgowym (Dz.U. Nr 160, poz. 1064); prokuratorem okręgowym (Dz.U. Nr 162, poz. 1123).

Art. 31¹.

1. Rada okręgowej izby radców prawnych zawiadamia, w terminie 30 dni, Ministra Sprawiedliwości o każdej uchwale o wpisie na listę radców prawnych lub aplikantów radcowskich, jak i o odmowie wpisu.
2. Wpis na listę radców prawnych uważa się za dokonany, jeżeli Minister Sprawiedliwości nie sprzeciwi się wpisowi w terminie 30 dni od daty otrzymania uchwały wraz z aktami osobowymi wpisanego. Sprzeciw wymaga uzasadnienia.
3. Sprzeciw Ministra Sprawiedliwości może być zaskarżony przez zainteresowanego do sądu administracyjnego w terminie 30 dni od dnia doręczenia sprzeciwu.

Rozdział 4

Aplikacja radcowska

Art. 32.

1. Celem aplikacji radcowskiej jest przygotowanie aplikanta do należytego i samodzielnego wykonywania zawodu radcy prawnego.
2. Aplikacja radcowska trwa trzy lata i sześć miesięcy.
3. Aplikację radcowską odbywa się w kancelarii radcy prawnego, w spółce radców prawnych lub radców prawnych i adwokatów lub w jednostkach organizacyj-

nych, a co najmniej przez okres roczny - w sądzie, w kancelarii notarialnej i prokuraturze, na podstawie porozumienia rady okręgowej izby radców prawnych z radcą prawnym w kancelarii lub w spółce, lub z kierownikiem właściwej jednostki organizacyjnej, prezesem sądu *wojewódzkiego*, izby notarialnej lub prokuratorem *wojewódzkim*.

Art. 33.

1. Na listę aplikantów radcowskich może być wpisana osoba, która spełnia warunki określone w art. 24 ust. 1 pkt 1, 3-5 i zapewni pokrycie kosztów aplikacji radcowskiej.
2. Wpis na listę aplikantów radcowskich następuje po przeprowadzeniu konkursu przez radę okręgowej izby radców prawnych.
3. Konkurs przeprowadza się raz w roku przed okresem szkoleniowym w ciągu dwóch miesięcy od określonego przez radę okręgowej izby radców prawnych terminu przyjmowania wniosków o wpis na listę aplikantów radcowskich. Okres przyjmowania wniosków nie może być krótszy niż miesiąc.
4. Przepisy art. 3 ust. 3-5, art. 11, art. 12 ust. 1, art. 23, art. 24 ust. 1 pkt 1, 3-5, art. 27, art. 31 i art. 31¹ stosuje się odpowiednio.

Art. 34.

Pracownikowi wpisanemu na listę aplikantów radcowskich przysługuje, z zachowaniem prawa do wynagrodzenia, zwolnienie od pracy w celu uczestniczenia w obowiązkowych zajęciach szkoleniowych odbywanych poza siedzibą jednostki organizacyjnej.

Art. 35.

Do obowiązków aplikanta radcowskiego należy:

- 1) uczestniczenie w przewidzianych programem zajęciach teoretycznych i praktycznych,
- 2) samodzielne pogłębianie wiedzy prawniczej i praktycznych umiejętności zawodowych,
- 3) przestrzeganie dyscypliny szkolenia i pracy,
- 4) przystąpienie do egzaminu radcowskiego w wyznaczonym terminie.

Art. 35¹.

Po upływie sześciu miesięcy od rozpoczęcia aplikacji radcowskiej aplikant radcowski może zastępować radcę prawnego przed sądem rejonowym i organami administracji pierwszej instancji. Po dwóch latach aplikacji radcowskiej aplikant radcowski może zastępować radcę prawnego przed innymi sądami, z wyjątkiem Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Art. 36.

Aplikantowi radcowskiemu przysługuje prawo do płatnego urlopu, w wymiarze trzydziestu dni kalendarzowych, na przygotowanie się do egzaminu radcowskiego.

Art. 36¹.

1. Aplikacja radcowska kończy się egzaminem radcowskim, który może być powtórzony, w razie niepomyślnego wyniku, jeden raz, w terminie ustalonym przez radę okręgową izby radców prawnych.
2. W komisji egzaminacyjnej przeprowadzającej egzamin radcowski uczestniczy przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości.

Art. 37.

1. Aplikanta radcowskiego skreśla się z listy aplikantów radcowskich:
 - 1) w wypadkach, o których mowa w art. 29 pkt 1, 3-6, stosowanych odpowiednio,
 - 2) w razie nieprzystąpienia bez usprawiedliwionej przyczyny do egzaminu radcowskiego w terminie ustalonym przez radę okręgową izby radców prawnych.
2. Rada okręgowej izby radców prawnych może skreślić aplikanta radcowskiego z listy aplikantów radcowskich, jeżeli stwierdzi jego nieprzydatność do wykonywania zawodu radcy prawnego.
3. Od uchwały o skreśleniu aplikanta z listy aplikantów w trybie ust. 2 służy odwołanie do Krajowej Rady Radców Prawnych.

Art. 38.

1. Aplikację radcowską organizują i prowadzą okręgowe izby radców prawnych.
2. Organy samorządu radców prawnych współdziałają w sprawach związanych z organizowaniem i prowadzeniem aplikacji radcowskiej z organami administracji państwowej, sądami, kancelariami notarialnymi, prokuraturą oraz jednostkami organizacyjnymi.
3. Szkolenie aplikantów radcowskich może być organizowane wspólnie z aplikantami adwokackimi.
4. Aplikant radcowski odbywa aplikację radcowską pod kierunkiem patrona wyznaczonego przez radę okręgową izby radców prawnych.
5. Zadaniem patrona jest przygotowanie aplikanta radcowskiego do wykonywania zawodu radcy prawnego w rozumieniu niniejszej ustawy.

Rozdział 5

art. 39 skreślony

Samorząd radców prawnych**Art. 40.**

1. Samorząd jest niezależny w wykonywaniu swych zadań i podlega tylko przepisom prawa.
2. Przynależność radców prawnych i aplikantów radcowskich do samorządu jest obowiązkowa.

Art. 41.

Do zadań samorządu należy w szczególności:

- 1) udział w zapewnianiu warunków do wykonywania ustawowych zadań radców prawnych,
- 2) reprezentowanie radców prawnych i aplikantów radcowskich oraz ochrona ich interesów zawodowych,
- 3) współdziałanie w kształtowaniu i stosowaniu prawa,
- 4) przygotowywanie aplikantów radcowskich do należytego wykonywania zawodu radcy prawnego oraz doskonalenie zawodowe radców prawnych,
- 5) nadzór nad należytym wykonywaniem zawodu przez radców prawnych i aplikantów radcowskich,
- 6) prowadzenie badań w zakresie funkcjonowania pomocy prawnej.

Art. 42.

1. Organami samorządu są: Krajowy Zjazd Radców Prawnych, Krajowa Rada Radców Prawnych, Wyższa Komisja Rewizyjna, Wyższy Sąd Dyscyplinarny, zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych, rada okręgowej izby radców prawnych, okręgowa komisja rewizyjna i okręgowy sąd dyscyplinarny.
2. Członkami organów samorządu mogą być tylko radcowie prawni.

Art. 43.

1. Kadencja organów samorządu trwa cztery lata, jednakże organy są obowiązane działać do czasu ukonstytuowania się nowo wybranych organów.
2. Członkowie organów mogą być odwołani przez organ, który ich wybrał.

Art. 44.

Wybory do organów samorządu odbywają się w głosowaniu tajnym przy nieograniczonej liczbie kandydatów.

Art. 45.

Organy samorządu podejmują uchwały w obecności co najmniej połowy członków danego organu.

Art. 46.

Krajowa Rada Radców Prawnych przedstawia corocznie informację o funkcjonowaniu samorządu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 47.

Minister Sprawiedliwości może zaskarżyć do Sądu Najwyższego sprzeczną z prawem uchwałę organów samorządu w terminie sześciu miesięcy od dnia doręczenia mu tej uchwały. Sąd utrzymuje zaskarżoną uchwałę w mocy bądź uchyla ją i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania właściwemu organowi samorządu, ustalając wytyczne co do sposobu jej załatwienia.

Art. 48.

Minister Sprawiedliwości może zwrócić się do Krajowego Zjazdu Radców Prawnych lub Krajowej Rady Radców Prawnych o podjęcie uchwały w określonej sprawie należącej do właściwości samorządu. Uchwała Krajowej Rady Radców Prawnych powinna być podjęta w terminie dwóch miesięcy, a uchwała Krajowego Zjazdu Radców Prawnych na najbliższym Zjeździe.

Art. 49.

1. Radcowie prawni i aplikanci radcowscy zamieszkali na terenie danego okręgu tworzą okręgową izbę radców prawnych.
3. Uchwałę o utworzeniu i terenie działania okręgowej izby radców prawnych podejmuje Krajowa Rada Radców Prawnych, biorąc pod uwagę zasadniczy podział terytorialny państwa.

Art. 50.

1. W zgromadzeniu okręgowej izby radców prawnych uczestniczą wszyscy radcowie prawni należący do danej izby oraz, bez prawa głosu, aplikanci radcowscy tej izby.
2. Jeżeli liczba członków okręgowej izby radców prawnych przekracza 300 osób, zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych stanowią delegaci wybrani na zebraniach zwołanych dla poszczególnych rejonów, objętych działalnością danej izby.
3. Zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych zwołuje rada okręgowej izby raz do roku.
4. Do uprawnień zgromadzenia okręgowej izby radców prawnych należy:
 - 1) ustalanie liczby członków rady okręgowej izby radców prawnych,
 - 2) wybór dziekana rady okręgowej izby radców prawnych oraz pozostałych członków rady,
 - 3) ustalanie liczby członków okręgowej komisji rewizyjnej i okręgowego sądu dyscyplinarnego oraz ich wybór,
 - 4) ustalenie liczby zastępców rzecznika dyscyplinarnego oraz wybór rzecznika dyscyplinarnego i jego zastępców,
 - 5) uchwalanie budżetu okręgowej izby radców prawnych i zatwierdzanie sprawozdań rady okręgowej izby radców prawnych z jego wykonania oraz rocznych lub okresowych planów pracy rady okręgowej izby,
 - 6) dokonywanie podziału terenu działania okręgowej izby radców prawnych na rejony, o których mowa w ust. 2, i ustalenie liczby delegatów na zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych z poszczególnych rejonów,
 - 7) odwoływanie organów okręgowej izby radców prawnych lub poszczególnych członków tych organów,
 - 8) ocena działalności organów okręgowej izby radców prawnych,
 - 9) wybór delegatów na Krajowy Zjazd Radców Prawnych,

ust. 2 w art. 49 skreślony

- 10) wybór członka Krajowej Rady Radców Prawnych, o którym mowa w art. 59 ust. 1.

Art. 51.

1. Nadzwyczajne zgromadzenie okręgowej izby radców prawnych zwołuje rada okręgowej izby radców prawnych:
 - 1) z własnej inicjatywy,
 - 2) na wniosek Krajowej Rady Radców Prawnych,
 - 3) na wniosek swego prezydium lub okręgowej komisji rewizyjnej,
 - 4) na wniosek jednej trzeciej członków okręgowej izby radców prawnych.
2. Nadzwyczajne zgromadzenie okręgowej izby powinno być zwołane w ciągu 3 tygodni od dnia wpływu wniosku w sprawie zwołania tego zgromadzenia.

Art. 52.

1. Działalnością okręgowej izby radców prawnych kieruje rada okręgowej izby radców prawnych.
2. Organem wykonawczym rady okręgowej izby radców prawnych jest jej prezydium, które stanowią dziekan oraz wybrani przez radę wicedziekani, sekretarz, skarbnik i członkowie.
3. Do zakresu działania rady okręgowej izby radców prawnych należy w szczególności:
 - 1) reprezentowanie interesów zawodowych członków okręgowej izby radców prawnych,
 - 2) doskonalenie zawodowe radców prawnych,
 - 3) nadzór nad należyтым wykonywaniem zawodu przez radców prawnych i aplikantów radcowskich,
 - 4) występowanie do organów rejestrowych lub ewidencyjnych z wnioskiem o wszczęcie postępowania o wykreślenie z rejestru lub ewidencji podmiotu prowadzącego działalność w zakresie pomocy prawnej niezgodnie z przepisami niniejszej ustawy.

pkt 5 w art. 52 skreślony

Art. 53.

Do zakresu działania okręgowej komisji rewizyjnej należy kontrola działalności finansowej rady okręgowej izby radców prawnych.

Art. 54.

1. Okręgowy sąd dyscyplinarny rozpatruje sprawy dyscyplinarne członków okręgowej izby radców prawnych wniesione przez rzecznika dyscyplinarnego oraz odwołania, o których mowa w art. 66 ust. 2.
2. Od orzeczenia okręgowego sądu dyscyplinarnego służy odwołanie do Wyższego Sądu Dyscyplinarnego.

Art. 55.

Radcowie prawni i aplikanci radcowscy zamieszkali na terenie kraju tworzą Krajową Izbę Radców Prawnych.

Art. 56.

1. W Krajowym Zjeździe Radców Prawnych udział biorą delegaci wybrani przez zgromadzenia okręgowych izb radców prawnych oraz, z głosem doradczym, niebędący delegatami: członkowie ustępującej Krajowej Rady Radców Prawnych, Przewodniczący Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, Główny Rzecznik Dyscyplinarny i Przewodniczący Wyższej Komisji Rewizyjnej.
2. Zasady przeprowadzania wyborów delegatów na Krajowy Zjazd Radców Prawnych oraz liczbę tych delegatów z poszczególnych okręgowych izb radców prawnych określa Krajowa Rada Radców Prawnych.
3. Krajowy Zjazd Radców Prawnych zwołuje Krajowa Rada Radców Prawnych.

Art. 57.

Do Krajowego Zjazdu Radców Prawnych należy:

- 1) wybór prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych,
- 2) wybór Krajowej Rady Radców Prawnych, Wyższej Komisji Rewizyjnej, Wyższego Sądu Dyscyplinarnego oraz Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego i jego zastępców,
- 3) uchwalanie wytycznych działania samorządu i jego organów,
- 4) określanie zasad przeprowadzania wyborów do organów samorządu, liczby członków tych organów oraz trybu ich odwoływania, a także zasad podejmowania uchwał przez organy samorządu,
- 6) rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Krajowej Rady Radców Prawnych, Wyższej Komisji Rewizyjnej, Wyższego Sądu Dyscyplinarnego i Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, **pkt 5 w art. 57 skreślony**
- 7) uchwalanie zasad etyki radców prawnych,
- 8) ustalanie podstawowych zasad gospodarki finansowej samorządu.

Art. 58.

1. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd Radców Prawnych zwołuje Krajowa Rada Radców Prawnych:
 - 1) z własnej inicjatywy,
 - 2) na wniosek swego prezydium lub Wyższej Komisji Rewizyjnej,
 - 3) na wniosek co najmniej jednej trzeciej rad okręgowych izb radców prawnych.
2. Nadzwyczajny Krajowy Zjazd powinien być zwołany w ciągu dwóch miesięcy od dnia wpływu wniosku o zwołanie Zjazdu.

Art. 59.

1. Krajową Radę Radców Prawnych stanowią prezes i członkowie wybrani przez Krajowy Zjazd Radców Prawnych oraz członkowie wybrani bezpośrednio przez zgromadzenia okręgowych izb, po jednym z każdej izby.
2. Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych stanowią prezes i wybrani przez Krajową Radę wiceprezesi, sekretarz, skarbnik i członkowie.
3. Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych jest organem wykonawczym tej Rady i zdaje jej sprawę ze swej działalności.

Art. 60.

Do zakresu działania Krajowej Rady Radców Prawnych należy:

- 1) reprezentowanie samorządu wobec sądów, organów państwowych i samorządowych, instytucji i organizacji,
 - 2) udzielanie opinii o projektach aktów prawnych oraz przedstawianie wniosków dotyczących unormowań prawnych,
 - 3) koordynowanie działalności okręgowych izb radców prawnych i sprawowanie nadzoru nad ich działalnością,
 - 4) uchwalanie budżetu Krajowej Rady Radców Prawnych i zatwierdzanie sprawozdań z jego wykonania oraz rozpatrywanie wniosków Wyższej Komisji Rewizyjnej,
 - 5) wybór Prezesa Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego, jeżeli jego mandat wygaś w okresie pomiędzy Krajowymi Zjazdami Radców Prawnych,
 - 5a) wybór przewodniczącego Krajowego Zespołu Wizytatorów, jego zastępcy i członków,
 - 6) rozpatrywanie odwołań od uchwał rad okręgowych izb radców prawnych,
 - 7) koordynowanie doskonalenia zawodowego radców prawnych,
 - 8) uchwalanie regulaminów:
 - a) działalności samorządu i jego organów,
 - b) zakresu, trybu działania oraz zasad wynagradzania wizytatorów,
 - c) odbywania aplikacji radcowskiej i składania egzaminu radcowskiego oraz pokrywania kosztów aplikacji radcowskiej i ustalania ich wysokości,
 - d) prowadzenia list radców prawnych i aplikantów radcowskich,
 - e) dotyczących zasad współdziałania radcy prawnego z prawnikiem zagranicznym reprezentującym klienta w postępowaniu, w którym zgodnie z obowiązującymi przepisami wymagane jest, aby strona była reprezentowana przez adwokata lub radcę prawnego,
 - 8a) uchylanie sprzecznych z prawem uchwał zgromadzenia okręgowej izby radców prawnych,
- [8b) ustalanie zasad przeprowadzania konkursu na aplikantów radcowskich,]*
(pkt 8b niezgodny z Konstytucją - wyrok TK Dz.U. z 2004 r. Nr 34, poz. 303)
- 9) tworzenie okręgowych izb radców prawnych, określanie ich liczby oraz terytorialnego zasięgu,
 - 10) ustalanie zasad gospodarki finansowej samorządu,

- 11) określanie wysokości składki członkowskiej i zasad jej podziału oraz wysokości opłat związanych z decyzją w sprawie wpisu na listę radców prawnych i aplikantów radcowskich oraz opłat manipulacyjnych,
- 12) wykonywanie zadań określonych w ustawie o świadczeniu przez prawników zagranicznych pomocy prawnej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 61.

Do zakresu działania Wyższej Komisji Rewizyjnej należy kontrola działalności finansowej Krajowej Rady Radców Prawnych.

Art. 62.

1. Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpatruje odwołania od orzeczeń okręgowych sądów dyscyplinarnych.
2. Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpatruje, jako sąd pierwszej instancji, sprawy dyscyplinarne członków Krajowej Rady Radców Prawnych i rad okręgowych izb radców prawnych. Odwołania od orzeczeń wydanych w tym trybie rozpatruje ten sam sąd w innym, rozszerzonym składzie.

Art. 62¹.

Orzeczenie z uzasadnieniem, wydane przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w drugiej instancji, doręcza się stronom, Ministrowi Sprawiedliwości oraz Krajowej Radzie Radców Prawnych.

Art. 62².

1. Od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny w drugiej instancji przysługuje stronom, Ministrowi Sprawiedliwości, Rzecznikowi Praw Obywatelskich oraz Prezesowi Krajowej Rady Radców Prawnych kasacja do Sądu Najwyższego.
2. Orzeczenie, od którego służy kasacja podmiotom wymienionym w ust. 1, nie podlega wykonaniu do czasu wniesienia kasacji lub bezskutecznego upływu terminu do jej wniesienia.

Art. 62³.

Kasacja może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa, jak również rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej.

Art. 62⁴.

Kasację wnosi się do Sądu Najwyższego, za pośrednictwem Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem.

Art. 62⁵.

1. Od kasacji, o której mowa w art. 62² ust. 1, nie uiszcza się opłaty sądowej.
2. Orzeczenie, od którego wniesiono kasację, nie podlega wykonaniu do czasu rozpoznania kasacji.

3. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację na rozprawie w składzie trzech sędziów.

Art. 62⁶.

Do rozpoznania kasacji, o której mowa w art. 62² ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego o kasacji, z wyłączeniem art. 526 § 2 oraz art. 530 § 2 i 3.

Art. 63.

Działalność samorządu jest finansowana:

- 1) ze składek radców prawnych i aplikantów radcowskich, opłat związanych z postępowaniem w sprawie wpisu na listę radców prawnych i aplikantów radcowskich oraz kar pieniężnych,
- 2) z dochodów z innych źródeł, a w szczególności z dotacji i subwencji oraz darowizn i spadków.

Rozdział 6

Odpowiedzialność dyscyplinarna

ust. 3 w art. 65 skreślony

Art. 64.

1. Radca prawny i aplikant radcowski podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej:
 - 1) za zawinione, nienależyte wykonywanie zawodu radcy prawnego,
 - 2) za czyny sprzeczne ze ślubowaniem radcowskim lub z zasadami etyki radcy prawnego.
- 1a. Radcowie prawni podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej również za niespełnienie obowiązku zawarcia umowy ubezpieczenia, o którym mowa w art. 22⁷ ust. 1, zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22⁸.
2. Od odpowiedzialności dyscyplinarnej wyłączone są czyny naruszające przepisy dotyczące porządku i dyscypliny pracy, określone w Kodeksie pracy.

Art. 65.

1. Karami dyscyplinarnymi są:
 - 1) upomnienie,
 - 2) nagana z ostrzeżeniem,
 - 3) zawieszenie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na czas od trzech miesięcy do pięciu lat,
 - 3a) kara pieniężna nie niższa od połowy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej za miesiąc poprzedzający datę orzeczenia dyscyplinarnego i nie wyższa od pięciokrotności tego wynagrodzenia,
 - 4) pozbawienie prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego, a w stosunku do aplikantów radcowskich - wydalenie z aplikacji.
2. Kary określonej w ust. 1 pkt 3 nie stosuje się wobec aplikanta radcowskiego.
- 2a. Obok kary nagany z ostrzeżeniem i kary pieniężnej można orzec dodatkowo zakaz wykonywania patronatu na czas od roku do pięciu lat.

- 2b. Obok kary zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego orzeka się dodatkowo zakaz wykonywania patronatu na czas od lat dwóch do lat dziesięciu.

Art. 66.

1. Jeżeli przewinienie jest mniejszej wagi, dziekan rady okręgowej izby radców prawnych może poprzestać na ostrzeżeniu radcy prawnego lub aplikanta radcowskiego.
2. Radcy prawnemu lub aplikantowi radcowskiemu służy prawo odwołania się od ostrzeżenia do okręgowego sądu dyscyplinarnego.
3. Orzeczenie okręgowego sądu dyscyplinarnego w sprawie odwołania, o którym mowa w ust. 2, jest ostateczne.

Art. 67.

1. Postępowanie dyscyplinarne o ten sam czyn toczy się niezależnie od postępowania karnego lub postępowania dyscyplinarnego wszczętego w jednostce organizacyjnej, w której przepisy szczególne przewidują takie postępowanie. Postępowanie dyscyplinarne może być jednak zawieszona do czasu ukończenia postępowania karnego.
2. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, a wszczęte umarza, jeżeli zaistniała okoliczność, która według Kodeksu postępowania karnego wyłącza ściganie.

Art. 68.

1. Stronami w postępowaniu dyscyplinarnym są oskarżyciel, obwiniony i pokrzywdzony.
2. Oskarżycielem w postępowaniu przed okręgowym sądem dyscyplinarnym jest rzecznik dyscyplinarne, a przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym - Główny Rzecznik Dyscyplinarne.
3. Obwinionym jest radca prawny lub aplikant radcowski, przeciwko któremu toczy się postępowanie dyscyplinarne.
4. Pokrzywdzonym jest osoba, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone postępowaniem radcy prawnego lub aplikanta radcowskiego określonym w art. 64.

Art. 68¹.

1. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna się odpowiednio na wniosek rzecznika dyscyplinarnego lub Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego.
2. Jeżeli radca prawny świadczy w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - stronie umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym pomoc prawną na podstawie obowiązujących tam przepisów o świadczeniu pomocy prawnej przez prawników z Unii Europejskiej, sąd dyscyplinarne, który wszczął postępowanie dyscyplinarne, niezwłocznie zawiadamia o tym właściwy organ w tym państwie, przesyłając temu organowi odpis wniosku, o którym mowa w ust. 1.

Art. 69.

W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego toczy się ono nadal, jeżeli tego zażąda małżonek obwinionego, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra w terminie dwóch miesięcy od dnia zgonu obwinionego.

Art. 70.

1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, jeżeli od chwili popełnienia przewinienia upłynęły trzy lata, a w wypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 - sześć miesięcy.
2. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie następuje wcześniej niż przedawnienie przewidziane w ustawie karnej.
3. Przedawnienie dyscyplinarne przerywa każda czynność rzecznika dyscyplinarnego lub Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego w sprawie.
- 3a. Karalność przewinienia dyscyplinarnego ustaje, jeżeli od czasu popełnienia upłynęło pięć lat, a w wypadkach przewidzianych w art. 11 ust. 2 - dwa lata.
4. Obwiniony może przybrać w postępowaniu dyscyplinarnym obrońcę.

Art. 71.

1. Usunięcie wzmianki o orzeczeniu dyscyplinarnym następuje z urzędu po upływie:
 - 1) trzech lat od uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego orzekającego karę upomnienia lub nagany z ostrzeżeniem,
 - 2) pięciu lat od upływu okresu zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego.
2. Nie usuwa się wzmianki o karze pozbawienia prawa do wykonywania zawodu lub wydalenia z aplikacji.

Art. 73.

Członkowie sądów dyscyplinarnych, w zakresie orzekania w sprawach dyscyplinarnych, podlegają tylko przepisom prawa.

Art. 74.

Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Radców Prawnych, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady i tryb postępowania dyscyplinarnego.

Rozdział 7**Przepisy szczególne, przejściowe i końcowe****art. 72 skreślony****Art. 75.**

Stosunek służbowy oraz wynikające z niego prawa i obowiązki radców prawnych i aplikantów radcowskich będących żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, funk-

cjonariuszami Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej lub Służby Więziennej w zakresie nie określonym niniejszą ustawą określają przepisy odrębnych ustaw.

Art. 76.

W Prawie o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 1964 r. Nr 6, poz. 40, z 1967 r. Nr 13, poz. 55, z 1969 r. Nr 13, poz. 98, z 1974 r. Nr 50, poz. 316, z 1975 r. Nr 16, poz. 91 i Nr 34, poz. 183 oraz z 1982 r. Nr 16, poz. 125) w art. 51 § 1 dodaje się lit. h) w brzmieniu:

„h) osoby, które co najmniej przez trzy lata wykonywały zawód radcy prawnego”.

Art. 77.

Radców prawnych, wpisanych na listę radców prawnych w dniu wejścia w życie ustawy, wpisuje się z urzędu na listę radców prawnych przewidzianą niniejszą ustawą.

art. 78-83 skreślone

Art. 84.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 października 1982 r.